

Analiza przekazów medialnych

SCENARIUSZE ZAJĘĆ

Temat: Media jako źródło pozyskiwania informacji o polityce.
Jak analizować przekazy medialne i ustrzec się medialnej manipulacji?

KRÓTKI OPIS SCENARIUSZY:

Zestaw składa się z dwóch zajęć lekcyjnych. Zajęcia mają na celu:

1. Lekcja (podzielona na moduły o łącznej długości 70 min.) pokazuje uczniom i uczennicom, jak ważne jest umiejętność odróżnianie faktów od opinii w różnorodnych formach przekazu. Uczniowie i uczennice analizują przekazy medialne, poddając pod ocenę ich wiarygodność i wskazując użyte techniki mające na celu wywarcie na odbiorcę wpływu. Tworzą „Kodeks świadomego odbiorcy mediów”.
2. Lekcja (rozłożona na dwie jednostki lekcyjne) jest poświęcona technikom i sposobom medialnej dezinformacji. Uczniowie i uczennice poznają różne typy przekazów, które mają na celu wywarcie wpływu lub wprowadzają odbiorcę w błąd oraz podejmują się ich analizy. Ćwiczą rozpoznawanie medialnej manipulacji oraz rozwijają krytyczne myślenie.

Scenariusze zajęć podzielone są na moduły. Nauczyciele mogą dowolnie wykorzystywać proponowane moduły i je modyfikować, dostosowując do poziomu wiedzy i umiejętności uczniów i uczennic. Czas trwania ćwiczeń przewidziany w scenariuszu zakłada dynamiczną pracę podczas lekcji. Być może uczennice i uczniowie będą potrzebować jednak znacznie więcej czasu na wykonanie poszczególnych ćwiczeń. W tej sytuacji nauczyciel/nauczycielka może rozłożyć ćwiczenia na większą liczbę jednostek lekcyjnych lub zrezygnować z niektórych modułów.

Podstawa programowa:

NOWA PODSTAWA PROGRAMOWA – II ETAP EDUKACYJNY

→ Wiedza o społeczeństwie

- Cele kształcenia – wymagania ogólne: I. 5), 6); II. 1), 2); IV. 1), 3)
- Treści nauczania – wymagania szczegółowe: X. 2), 3)

→ Język polski

- Cele kształcenia – wymagania ogólne: III. 2), 4), 6); IV. 1), 2)

NOWA PODSTAWA PROGRAMOWA DLA CZTEROLETNIEGO LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO I PIĘCIOLETNIEGO TECHNIKUM

→ Wiedza o społeczeństwie

Poziom podstawowy:

- Cele kształcenia – wymagania ogólne: I. 1), 7); II. 1), 2), 3); III. 6); IV. 1), 2)
- Treści nauczania – wymagania szczegółowe: II. 7)

Poziom rozszerzony:

- Cele kształcenia – wymagania ogólne: I. 1); II. 1), 2), 3), 4); III. 2), 4), 5); IV. 1), 2), 3)
- Treści nauczania – wymagania szczegółowe: VI. 16), 19)

→ Język polski

- Cele kształcenia – wymagania ogólne: I. 7), 9); II. 2); III. 1), 2), 4)

STARA PODSTAWA PROGRAMOWA – III ETAP EDUKACYJNY**Wiedza o społeczeństwie**

- Cele kształcenia – wymagania ogólne: I, II
- Treści nauczania – wymagania szczegółowe: 6. 1), 3)

Język polski

- Cele kształcenia – wymagania ogólne: I, III

STARA PODSTAWA PROGRAMOWA – IV ETAP EDUKACYJNY**Wiedza o społeczeństwie**

- Cele kształcenia – wymagania ogólne: I, II
- Treści nauczania – wymagania szczegółowe: 13. 3), 7), 8)

Język polski

- Cele kształcenia – wymagania ogólne: I, III

Lekcja 1

Temat: Jak analizować przekazy medialne na tematy polityczne?
O wiarygodności informacji.

Uwaga! Lekcja podzielona jest na moduły o łącznej długości 70 minut.

PROPONOWANE CELE W JĘZYKU NAUCZYCIELKI/NAUCZYCIELA:

Uczennice i uczniowie:

- rozróżniają informację od opinii;
- poznają sposoby weryfikacji wiarygodności źródeł przekazów medialnych;
- rozpoznają manipulację informacją w przekazach medialnych.

PROPONOWANE CELE W JĘZYKU UCZNIA/UCZENNICY:

- dowiem się, jak rozróżniać informację od opinii;
- poznam sposoby oceny wiarygodności zdobytych informacji;
- nauczę się rozpoznawać manipulację informacją.

SZCZEGÓŁOWY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

WPROWADZENIE:

(5 min.)

1. Wprowadź uczennice i uczniów w temat lekcji i przedstaw jej cele (np. prezentując je na tablicy multimedialnej). Powiedz, że będziecie przyglądać się przekazom medialnym i oceniać ich wiarygodność. Poproś uczniów i uczennice, aby w parach przez krótką chwilę porozmawiali o tym, jak zrozumieli cele zajęć.

MODUŁ 1 ROZRÓŻNIANIE OPINII OD FAKTÓW

(15 min)

1. Jako wstęp do tematu, wyświetl bądź pokaż na wydrukach bądź zapisz na tablicy hasła reklamowe, np.:
 - Pasta do zębów Błysk. Polecana przez dentystów, jedyna taka pasta na świecie!
 - Szampon przeciwłupieżowy i masz problem z głowy! Najlepszy szampon wśród wszystkich szamponów!
 - Za dużo kilogramów? Pij herbatkę ziołową FIT. Skutecznie wspomaga odchudzanie.

Poproś uczniów i uczennice o chwilę rozmowy w parach, niech spróbują odpowiedzieć na pytanie: Co wiem o produkcie: co jest faktem, a co opinią?

2. Następnie porozmawiajcie chwilę na forum o tym, w którym miejscu w powyższych przykładach reklamowych sloganów zawarte są fakty, a co jest subiektywnym stwierdzeniem. Podkreśl, że z jednej strony reklamy opowiadają o produkcie, np. pasta jest do zębów, szampon jest przeciwłupieżowy, herbatka jest z ziół, które mogą wpłynąć na szybsze spalanie tłuszczów. Z drugiej strony, mamy tu do czynienia z subiektywną oceną: najlepszy, jedyna na świecie, polecana przez dentystów (wszystkich?), jest skuteczna.
3. Zapytaj uczniów i uczennice: Jaka jest funkcja reklamy? Wspomnij o manipulacji, jako technice stosowanej w reklamach. Porozmawiaj chwilę z uczniami i uczennicami o języku reklamy. Poproś ich, aby podali przykłady reklam, które znają z mediów: radia, telewizji, prasy czy z przestrzeni publicznej (banery, reklamy w środkach transportu miejskiego etc.) i technik perswazyjnych, czyli zastosowanych metod, środków (np. językowych), które mają na celu przekonanie odbiorcę do słuszności stwierdzeń.

Przykłady technik perswazyjnych:

- wykorzystanie w reklamach autorytetów, np. lekarzy, aktorów, sportowców;
- wyniki badań potwierdzających skuteczność danego środka, np. 95% kobiet widzi efekty kremu przeciwzmarszczkowego już po 5 użyciach;
- wyjątkowa okazja lub promocja, np. tylko w tym tygodniu, aż 50% zniżki, tylko do niedzieli;
- odwoływanie się do patriotycznych uczuć, np. polska jakość, kupuj tylko polskie produkty;
- personalizacja komunikatu, np. w mailingach, personalizowanych reklamach zwracanie się do użytkownika po imieniu.

4. Spróbuj razem z uczniami i uczennicami stworzyć definicję manipulacji (Jest to celowe działanie na daną osobę w taki sposób, by nieświadomie i z własnej woli realizowała ona cele autora manipulacji. Manipulator dąży w ten sposób do osiągnięcia określonych korzyści. Granica między manipulacją a argumentacją jest cienka, a poza tym osoba manipulowana często nie zdaje sobie z tego sprawy – dlatego trudno czasem zorientować się, że mamy do czynienia z manipulacją).

manipulacja – jest to celowe działanie na daną osobę w taki sposób, by nieświadomie i z własnej woli realizowała ona cele autora manipulacji. Manipulator dąży w ten sposób do osiągnięcia określonych korzyści. Granica między manipulacją a argumentacją jest cienka, a poza tym osoba manipulowana często nie zdaje sobie z tego sprawy – dlatego trudno czasem zorientować się, że mamy do czynienia z manipulacją.

6. Zapytaj uczennice i uczniów: Czy tylko w reklamach mamy do czynienia z manipulacją? Jak się przed nią bronić? Zapisuj odpowiedzi uczniów i uczennic na tablicy.
7. Zanim przejdziesz do kolejnego ćwiczenia, warto dodać, że takie ocenające określenia (najlepszy, wspaniały, skuteczny) możemy spotkać przy czytaniu różnych tekstów.

MODUŁ 2**PRACA Z PRZEKAZAMI MEDIALNYMI**

(30 min.)

1. Poproś uczniów i uczennice o pracę w parach. Rozdaj im materiały pomocnicze – to 3 teksty, które dotyczą jednego wydarzenia, aktualnego tematu z życia społecznego i politycznego (aktualność w maju 2018 r.), przy czym teksty pochodzą z różnych źródeł (w pierwszym etapie możesz wydrukować materiały bez podania źródła, wydawcy, itd.). Poproś uczniów i uczennice, aby podczas lektury tekstów podkreślali fakty i brali w kółko stwierdzenia, które są opiniami. Po lekturze tekstów, poproś, aby uczniowie i uczennice w parach odpowiedzieli na pytania:

- Jaki charakter ma tekst: informacji czy opinii? Jakie elementy na to wskazują?
- Zwróćcie szczególną uwagę na tytuł artykułu oraz pierwszy akapit – jakie informacje, stwierdzenia zostały zawarte na początku artykułów? Jaki wydźwięk ma tytuł?
- Spróbujcie określić, które medium (reprezentujące którego wydawcę) opublikowało dany artykuł?
- Skąd mogą wynikać rozbieżności wśród stanowisk różnych wydawców?
- W jaki sposób możemy sprawdzić, czy ten tekst zawiera prawdziwe informacje?

Do realizacji ćwiczenia możesz wykorzystać inne artykuły, dotyczące innego, aktualnego tematu. Ważne, aby materiały pochodziły z różnych źródeł i reprezentowały różne środowiska światopoglądowe wydawców. Warto, aby jeden z artykułów stanowił depeszę PAP.

2. Poproś 2-3 pary o przedstawienie wyników swojej pracy. Zachęć inne osoby do uzupełniania wypowiedzi i do dyskusji.
3. Spróbujcie nazwać różnice między opiniami a informacjami. Uzgodnij z klasą 3-4 kryteria służące ocenie wiarygodności artykułów informacyjnych oraz opinii. Zapiszcie te kryteria na tablicy.

Na przykład:

Artykuły informacyjne:

- zawierają wiedzę o faktach, nie oceniając przekazywanych informacji
- znamy ich źródło pochodzenia i autora
- zawierają możliwie kompletne i aktualne informacje

Opinie:

- dotyczą prawdziwych wydarzeń lub postaci, jednak mogą różnie je oceniać
- przywołują przykłady i argumenty
- zawierają oceny.

MATERIAŁ POMOCNICZY

MATERIAŁ 1

„Cyrk”. Rząd podpisał „porozumienie” z własnym ciałem doradczym. Na salę zwieziono niepełnosprawnych ze środowiskowego domu samopomocy.

165 zł miesięcznie, tyle mają dostać dodatkowo osoby niepełnosprawne, które pobierają rentę socjalną – wynika z „porozumienia”, które w świetle kamer minister Rafalska podpisała z ciałem doradczym rządu – Krajową Radą Konsultacyjną ds. Osób Niepełnosprawnych. Część organizacji z rady odmówiła złożenia podpisu. Na sali nie było protestujących z Sejmu.

„To kosztuje 540 mln złotych” – mówiła później w Polsat News minister Rafalska. – „Składamy uczciwą propozycję. Mówimy: wypłacimy 1 września, bo trochę czasu potrzebuje ZUS na przygotowanie do tych zmian, ale jednocześnie mówimy – zrobimy zrównanie od 1 czerwca. Myślę, że to jest bardzo poważne traktowanie i szukanie porozumienia”. Dodała, że nie da się dyskutować na korytarzach sejmowych. „Nad czym też ubolewam”.

Podwyżka dotyczy tylko tych osób, które pobierają rentę socjalną – jest ich ok. 274 tysiące. Zasiłek pielęgnacyjny dostaje 917 tys. osób. Ta druga liczba pokazuje jak wiele jest niepełnosprawnych.

„To porozumienie jest dla nas skandalem; podpisywał to ktoś, kogo nie znamy” – mówiła przedstawicielka protestujących w Sejmie Iwona Hartwich.

500 zł dodatku rehabilitacyjnego i podwyżka renty socjalnej

W Sejmie trwa od 18 kwietnia 2018 protest opiekunek i dorosłych osób z niepełnosprawnością. (...)

Protestujący domagają się natychmiastowej realizacji dwóch najpilniejszych postulatów:

- wprowadzenia dodatku rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym, niezdolnych do samodzielnej egzystencji po

ukończeniu 18 lat w kwocie 500 zł miesięcznie, bez kryterium dochodowego;

- zrównanie kwoty renty socjalnej – teraz 865,03 zł – z najniższą rentą ZUS z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (1 029,8 zł) wraz ze stopniowym podwyższaniem tej kwoty do równowartości minimum socjalnego obliczonego dla gospodarstwa domowego z osobą niepełnosprawną.

Protestujący nie ustępują. Nieprzypadkowo więc w piątek po południu ogłoszono zwołanie Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Jest organem opiniotwórczo-doradczym Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Jest to „forum współpracy przedstawicieli organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych”.

Rada wykorzystana

W posiedzeniu, które odbyło się dzisiaj (24 kwietnia 2018) w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”, znacznie więcej było brutalnej polityki, niż partnerstwa i dialogu. Radę wykorzystano do medialnego przedstawienia, by pokazać, że rząd dogaduje się z osobami ze środowiskiem osób z niepełnosprawnością.

Posiedzenie rozpoczęło się od długiej dyskusji na temat postulatów środowiska osób z niepełnosprawnością i założeń do nowego systemu wsparcia. Sala była pełna kamer – dość niecodzienne jak na spotkanie na ogół mało widocznego ciała doradczego. Obecni byli minister rodziny Elżbieta Rafalska i jej zastępca Krzysztof Michałkiewicz.

„Był środek dyskusji i nagle dostawiają krzesła. Wchodzi grupa osób z niepełnosprawnością. Byli

MATERIAŁ POMOCNICZY

ze Środowiskowego Domu Samopomocy” – mówi nam osoba uczestnicząca w spotkaniu. – „Bardzo im współczuję, że uczestniczyli w tym cyrku”. (...)

KRK zaproponowała uchwałę własnej treści, z postulatami środowiska walczącego o przestrzeganie Konwencji ONZ o Prawach Osób z Niepełnosprawnością. (...) To ważne postulaty systemowe, mające zapewnić osobom z niepełnosprawnością możliwość niezależnego życia. Szkoda, że to co wydarzyło się później całkowicie je przysłoniło.

Wiceminister wyjmuje „Porozumienie”

Po dyskusji nad uchwałą KRK, strona rządowa nie oczekiwanie zaproponowała swoją propozycję „Porozumienia”. Część uczestników spotkania zwracało uwagę, że w takich okolicznościach dyskusja i przyjmowanie dokumentu o tej nazwie jest wątpliwe, jednak na sali nie było protestujących z Sejmu.

Sprzeciw wywołał też zapis o nieokreślonym „funduszu solidarnościowym”, który ostatecznie zniknął z dokumentu. KRK w końcu przyjęła dokument (...).

Problem z mówieniem o „porozumieniu” polega na tym, że:

- KRK jest rządowym ciałem doradczym. W tym wypadku nie jest stroną sporu, żeby zawierać jakiegokolwiek porozumienie.
- W KRK zasiadają nie tylko przedstawiciele organizacji pozarządowych związanych z tematyką niepełnosprawności, ale też przedstawiciele samorządu i pracodawców.

Tylko 165 zł miesięcznie

Z dwóch postulatów protestujących deklaracja rządu spełnia tylko jeden – ten znacznie tańszy. Chodzi o wyrównanie wysokości renty socjalnej do poziomu najniższej emerytury. Czyli o ok. 165 zł.

Koszt tego postulatu to ok. 540 mln zł. Dokument nawet nie wspomina o drugim postulacie – dodatku

rehabilitacyjnym wysokości 500 zł miesięcznie. Szacunek kosztów zależy od przyjętych kryteriów. My szacowaliśmy jego koszt na ok. 4,2 mld złotych.

(...)

Centrum Kolaboracji

Na razie jedynym wymiernym skutkiem „porozumienia” i sztuczek PR-owych rządu jest konflikt w środowisku osób z niepełnosprawnością i organizacji rzeczniczych.

(...) Protestujące w sejmie zdecydowanie odrzucają „porozumienie”. „Te dwa postulaty, z którymi przyjechaliśmy, są nierozdzielne” – mówiła Iwona Hartwich z Komitetu Protestacyjnego Rodziców Osób Niepełnosprawnych. „Wygląda na to, że rząd podpisał porozumienie sam ze sobą” – oświadczyły protestujące.

Autor: Bartosz Kociejko

Wydawca: oko.press

Data publikacji: 24.04.2018

Źródło: <https://oko.press/cyrk-rzad-podpisal-porozumienie-z-wlasnym-cialem-doradczym-na-sale-zwieziono-niepelnosprawnych-ze-srodowiskowego-domu-samopomocy/>

MATERIAŁ POMOCNICZY

TEKST NR 2:

Kto i do czego wykorzystuje matki osób niepełnosprawnych? Troskliwa i opieka czy brudna gra? Odrzucenie propozycji rządu budzi wątpliwości

Coraz trudniej uwierzyć w niepolityczne intencje opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy od kilku dni okupują Sejm. Nie chcą dialogu, zrywają kompromisy, blokują porozumienia. Szantaż emocjonalny nie służy rozwiązaniu sprawy. Przeciwnie, szkodzi nawet niepełnosprawnym, o których dobro tak usilnie zabiegają opiekunowie. Dlaczego odrzucili kolejną propozycję rządu?

– *Mówimy cały czas o żywej gotówce dla osób niepełnosprawnych, totalnie się nie zrozumieliśmy*

– oświadczyła jedna z liderek protestu, Iwona Hartwich. Porozumienia nie ma, pomimo licznych propozycji, które przedstawił rząd. Nie pomogły też rozmowy z protestującymi – prezydenta, premiera, rzecznika rządu, minister Elżbiety Rafalskiej, choć wnioski zostały przekute w konkretne rozwiązania.

Rząd przyjął projekt, zrównujący rentę socjalną z rentą minimalną, podnosząc tę pierwszą o 39 procent i spełniając jeden z postulatów okupujących Sejm. Dodatkowo, wczoraj rząd przygotował projekt, gwarantujący dostępność bez limitów wszystkich wyrobów medycznych i pielęgnacyjnych, niezbędnych do funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz rehabilitację bez kolejek. Projekt dałby ok. 500 złotych oszczędności w budżecie domowym rodzin z osobą niepełnosprawną. Protestujące matki odrzuciły tę propozycję. Wykrzyczały swoje pretensje, niczym przekupy na targu, żądając żywej gotówki.

Czy w całej tej sprawie jest jeszcze miejsce na dobrze pojęty interes osób niepełnosprawnych? Renta socjalna podwyższona, kolejki do rehabilitacji zniesione, wszystkie materiały medyczne i pielęgnacyjne dostępne za darmo. Czego więcej trzeba? Jaki jest koszt zdrowotny tego protestu? Dlaczego

ludzie wymagający specjalistycznej opieki i rehabilitacji przetrzymywane są w Sejmie tak długo, mimo realnego rozwiązania problemów, z którymi zostali tam przywiezieni?

Totalna opozycja bez skrupułów podsycą ten stan. Żeruje na ludzkiej krzywdzie, by pogłębić konflikt i nie doprowadzić do porozumienia. Uruchamia stały schemat destrukcji, którego lewica używa niezmiennie od lat – znajduje słabe punkty, przykleja się do grup, wywołujących sytuacje kryzysowe, podsycą atmosferę walki. Czasem wręcz rozpętują zamieszki, przewodząc grupom ludzi uczestniczących w starciach z policją. Linia podziału nie ma znaczenia. Ważne, by było starcie grup. Realne dobro tych osób i sprawa, o którą walczą, nie jest istotna. Dla opozycji liczy się konflikt, którym będzie mogła obciążyć rząd.

Autorka: Marzena Nykiel

Wydawca: wpolityce.pl

Data publikacji: 28 kwietnia 2018/aktualizacja 29 kwietnia 2019

Źródło: <https://wpolityce.pl/polityka/392287-kto-i-do-czego-wykorzystuje-matki-osob-niepelnosprawnych-troskliwa-i-opieka-czy-brudna-gra-odrzucenie-propozycji-rzadu-budzi-watpliwosci>

MATERIAŁ POMOCNICZY

TEKST NR 3:

Hartwich o podpisaniu porozumienia w sprawie osób niepełnosprawnych: to jest skandal

– To porozumienie jest dla nas skandalem; podpisywał to ktoś, kogo nie znamy – tak Iwona Hartwich z Komitetu Protestacyjnego Rodziców Osób Niepełnosprawnych skomentowała dla PAP podpisanie porozumienia w sprawie wsparcia osób niepełnosprawnych.

Rząd i przedstawiciele części środowiska osób niepełnosprawnych podpisali we wtorek w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” porozumienie w sprawie wsparcia osób niepełnosprawnych.

W porozumieniu zapisano m.in. podniesienie od czerwca renty socjalnej do poziomu równego najniższej emeryturze, rencie z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renty rodzinnej, czyli do 1029,80 zł, corocznie waloryzowanych, realizacji programu Dostępność plus ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych. Zawarto w nim także zobowiązanie do wprowadzenia i realizacji od 1 lipca 2018 r. koordynowanej opieki dla osób niepełnosprawnych ze szczególnymi potrzebami rehabilitacyjnymi.

Ofertę podpisania porozumienia odrzucili przedstawiciele rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy od ubiegłego tygodnia protestują w Sejmie.

Hartwich zapytana przez PAP, dlaczego protestujący w Sejmie nie podpisali porozumienia, odpowiedziała, że mają „nierozzerwalny pakiet postulatów” i będą w Sejmie tak długo, aż nie zostaną one spełnione.

„To, że pan redaktor mówi mi, że zostało podpisane porozumienie, to jest po prostu dla nas skandal. Podpisywał to ktoś, kogo nie znamy. To porozumienie podpisał chyba rząd z rządem, bo nie z nami, nie z naszym środowiskiem” – powiedziała Hartwich.

„To jest taka bardzo adekwatna sytuacja z 2014 r. Dlatego, że wtedy, jak zaprotestowaliśmy, do Sejmu zostało wprowadzonych kilka organizacji pozarządowych, które zaprzeczały naszym postulatom. Czyli de facto mamy podobną sytuację” – dodała.

Podczas briefingu w Sejmie inna z protestujących, Aneta Rzepka, także podkreśliła, że wśród sygnatariuszy porozumienia nie było osób protestujących w Sejmie ani ich przedstawicieli. „Tak naprawdę były tam osoby zupełnie nam nieznane, jakieś organizacje, stowarzyszenia, więc wygląda na to, że rząd podpisał porozumienie sam ze sobą” – powiedziała.

Obecna na konferencji Hartwich odniosła się również do apelu minister Elżbiety Rafalskiej do matek niepełnosprawnych o zakończenie protestu w Sejmie. „Więc my apelujemy do pani minister, żeby bardzo szybko zabrała się do pracy, żeby zaczęła pracować nad pierwszym postulatem” – powiedziała.

Protestujący od 18 kwietnia w Sejmie oprócz zrównania renty socjalnej z minimalną rentą ZUS-owską domagają się m.in. wprowadzenia co miesięcznego 500-złotowego dodatku rehabilitacyjnego - bez kryterium dochodowego - dla osób niepełnosprawnych, niezdolnych do samodzielnej egzystencji po ukończeniu 18. roku życia.

Autorzy: Paweł Dembowski, Mieczysław Rudy, Olga Zakolska

Wydawca: PAP

Data publikacji: 24.04.2018

Źródło: <http://www.pap.pl/aktualnosci/news,1385972,hartwich-o-podpisaniu-porozumienia-w-sprawie-osob-niepelnosprawnych-to-jest-skandal.html>

MODUŁ 3**KODEKS ŚWIADOMEGO ODBIORCY**

(20 min)

1. Powiedz uczniom i uczennicom, że przejdziecie teraz do wypracowania „Kodeksu świadomego odbiorcy mediów”. Podziel klasę na mniejsze zespoły, np. 4-5 osobowe. Zadaniem grup jest wypisanie na dużych kartkach papieru 4-5 punktów do instrukcji, co należy zrobić, aby pozyskać rzetelną i obiektywną informację z mediów na jakiś temat. Uczniowie i uczennice mają na pracę w grupach 10 min.
2. Gdy uczniowie i uczennice skończą zadanie w grupie poproś zespoły o zaprezentowanie swoich wniosków na forum – wspólnie omówcie propozycje kodeksów i wybierzcie z nich 4-5 punktów, które stworzą Wasz wspólny kodeks – do powieszenia w klasie. Uczniowie i uczennice mogą dodatkowo opracować graficznie kodeks (np. używając darmowych narzędzi online do projektowania plakatu, np. Canva, Piktochart lub dorysowując do nich piktogramy).
3. Powieście w klasie Wasz wspólny kodeks. Podkreśl, że jest to taka tablica ze wskazówkami, do której uczniowie i uczennice będą mogli się odnosić podczas analizy różnych tekstów medialnych, ale również przy tworzeniu własnych materiałów.

Przykładowe punkty w kodeksie:

- sprawdzam wiarygodność źródła, z którego pochodzi tekst: czy zwykle publikują tam godni zaufania autorzy, czy źródło jest często aktualizowane;
- dowiaduję się, kim jest autor, czy stara się być bezstronny, opowiada o różnych punktach widzenia, czy jest rzetelny;
- weryfikuję informacje w różnych źródłach (jak w innych mediach prezentowany jest ten sam temat);
- oddzielam fakty od opinii (szukam oceniających opisów);
- zachowuję sceptyczne podejście do nagłówków;
- analizuję dowody użyte na poparcie tez zawartych w publikacjach.

MODUŁ 4**PODSUMOWANIE**

(5 min.)

1. Podziękuj uczennicom i uczniom za zaangażowanie podczas lekcji. Poproś ich, aby przez krótką chwilę w parach wymienili się swoimi spostrzeżeniami po dzisiejszej lekcji oraz opowiedzieli sobie nawzajem, co wynoszą z zajęć (np. podali sobie nawzajem jedną, najważniejszą informację, którą zdobyli podczas tych zajęć i która przyda im się w przyszłości).

Lekcja 2

Temat: Nie tylko fake newsy. Jak rozpoznawać różne rodzaje medialnej dezinformacji?

Uwaga! Zajęcia zaplanowane na dwie jednostki lekcyjne – łącznie 90 min.

PROPONOWANE CELE W JĘZYKU NAUCZYCIELA/NAUCZYCIELKI:

Uczennice i uczniowie:

- poznają różne sposoby medialnej manipulacji;
- dowiadują się, jak rozpoznawać treści propagandowe w mediach i interpretować przekazy medialne;
- ćwiczą krytyczną analizę przekazów w mediach elektronicznych i tradycyjnych.

PROPONOWANE CELE W JĘZYKU UCZNIA/UCZENNICY:

- dowiem się, że media nie tylko przekazują fakty, ale również opinie i treści mające na celu wywarcie wpływu;
- poznam różne typy przekazów, które mają na celu przede wszystkim wywarcie wpływu lub które wprowadzają odbiorcę w błąd;
- przećwiczę rozpoznawanie różnych typów informacji wprowadzających w błąd.

SZCZEGÓŁOWY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Przed zajęciami:

1. Zapoznaj się z infografiką „Nie tylko fake newsy” <https://media.ceo.org.pl/aktualnosci/nie-tylko-fake-newsy>, żeby poznać różne typy dezinformacji.

WPROWADZENIE

(5 min.)

1. Wprowadź uczennice i uczniów w temat lekcji i przedstaw jej cele (np. prezentując je na tablicy multimedialnej). Poproś uczniów i uczennice, aby w parach przez krótką chwilę porozmawiali o tym, jak zrozumieli cele zajęć.

MODUŁ 1**TYPY INFORMACJI WPROWADZAJĄCYCH W BŁĄD**

(10 min.)

1. Na wstępie zdiagnozuj wiedzę uczniów i uczennic w temacie analizy przekazów medialnych. Zapytaj ich, czy zetknęli się kiedyś w mediach (społecznościowych, elektronicznych, tradycyjnych) z przekazami, które miały na celu dezinformację (**celowe wprowadzanie w błąd**) albo manipulację (**wywieranie na innych wpływu po to, by realizowali cele osób manipulujących**). Nie staraj się podpowiadać uczniom i uczennicom. Jeśli nie są w stanie wskazać żadnych przekazów manipulujących, jest to dla Ciebie także ważna informacja. Jeśli pojawią się jakieś odpowiedzi – zapisz je na tablicy. Powstanie mapa Waszej podstawowej wiedzy na ten temat.
2. Odnieś się do sformułowania „fake news”, jeśli pojawi się w dyskusji lub wprowadź je i zapytaj, czy uczniowie i uczennice je znają i rozumieją. Definicja **fake news znajduje się w infografice. Fake news to całkowicie sfabrykowana treść rozprzestrzeniona celowo, by wprowadzić w błąd, motywowana wpływami z reklam lub zyskiem politycznym**. Powiedz, że medioznawcy uważają, że określenie „fake news” jest ryzykowne, ponieważ jest uogólniające. Obecnie występuje wiele typów informacji, które mają na celu wywarcie na nas wpływu, nie wszystkie jednak to sfabrykowane, nieprawdziwe wiadomości tworzone dla zysku. Dlatego warto jest niuansować i poznać inne typy informacji wprowadzających w błąd.
3. Zapytaj uczniów i uczennice o bardzo popularne w zeszłym roku, fikcyjne państwo San Escobar – czy uważają, że to przykład fake newsa? Pokaż uczniom i uczennicom przekaz medialny zawierający **błąd** Ministra Waszczykowskiego, od którego wszystko się zaczęło: <https://www.youtube.com/watch?v=OuYCxaiObDM>. Zapytaj się uczniów i uczennice, czy potrafią przypomnieć sobie przykłady **satyry** powstałej po rozpowszechnieniu w mediach tego błędu.

MODUŁ 2**TECHNIKI ANALIZY PRZEKAZÓW MEDIALNYCH**

(20 min.)

1. Pokaż uczniom i uczennicom album ze zdjęciami z San Escobar, który znajdziesz tutaj: https://www.facebook.com/pg/sanescobarcountry/photos/?tab=album&album_id=264481803970379 lub galerię memów tutaj: <http://www.dziennikzachodni.pl/styl-zycia/luzik/g/san-escobar-i-waszczykowski-memy-dyplomacja-polski-na-najwyzszym-poziomie,11680112,22217904/>
2. Spróbujcie wspólnie przeanalizować przykład San Escobar, odpowiadając na pytania pomocnicze, rekomendowane do analizy przekazów medialnych w programie „Mind Over Media. Szkoła krytycznego myślenia”. Możesz wywiesić lub zapisać je na tablicy:
 - Kto jest autorem przekazu i jaki jest jego cel?
 - Co przyciąga i podtrzymuje naszą uwagę?

- Jak różni ludzie mogą interpretować ten przekaz: kobiety, mężczyźni, nastolatki, starsi, osoby z niepełnosprawnością, rodzice, osoby z prawej i lewej strony sceny politycznej?
- Czego nie ma w tym przekazie: czy nie jest jednostronny, czy są tu podane rzetelne dane?

3. Powiedz uczniom i uczennicom, że odpowiedzi na te pytania pozwolą im na łatwiejsze rozpoznanie, z jakimi typami informacji mamy do czynienia. Ponieważ w przypadku San Escobar **autor przekazów jest nieznany – prawdopodobnie to inicjatywa oddolna. Naszą uwagę przyciąga humor, którego obiektem jest minister Waszczykowski i jego zwolennicy, a przekaz jest typowo jednostronny. Można uznać, że informacja nie jest prawdziwa, ale jej celem nie jest dezinformacja (nikt nie wierzy w istnienie tego państwa), lecz raczej satyra.** Choć oczywiście państwo to nie istnieje, to jego fenomen wynika z błędu popełnionego przez ministra, którego konsekwencją był wysyp humorystycznych memów.

4. Powiedz uczniom i uczennicom, że siła przekazów medialnych nastawionych na dezinformację albo manipulację tkwi w zastosowaniu jednej (bądź więcej) technik podanych poniżej. Możesz je napisać na tablicy. Aby uczniowie i uczennice lepiej je zrozumieli, poproś ich aby dopasowali definicje do określeń. Potnij tabelkę i zrób rozsypankę, którą uczniowie i uczennice ułożą w parach. Które techniki zostały zastosowane w przypadku San Escobar?

- **Wzbudzanie silnych emocji**
- **Uproszczenie informacji**
- **Odpowiadanie na ludzkie potrzeby**
- **Atakowanie przeciwników**

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 1**Technika wzbudzania silnych emocji**

Propaganda to gra na ludzkich emocjach (takich jak: strach, nadzieja, złość, frustracja czy współczucie), po to, aby osiągnąć pożądany cel. W głębszym sensie jest to gra umysłu – biegli propagandziści wykorzystują ludzkie lęki i uprzedzenia. Skutecznie formułują komunikaty działające na emocje, wywołujące ekscytację i wzburzenie, co z kolei tłumi krytyczne myślenie.

Poprzez aktywowanie emocji, odbiorca jest dogłębnie poruszony komunikatem. Kolejną bronią, którą może wykorzystać osoba stosująca propagandę jest przypinanie etykietek.

Jakie emocje są ważne dla twórców propagandy? Lęk, litość, złość, podniecenie, współczucie, nienawiść, niechęć – wszystkie one mogą zostać wzmocnione poprzez wykorzystanie odpowiednich etykiet.

Technika upraszczania informacji i idei

Propaganda może wykorzystywać dokładne i prawdziwe informacje, jak również pół-prawdy, opinie, kłamstwa i fałsz. Skuteczna propaganda stosuje proste historie, które są już znane i sprawdzone, często przy użyciu metafor, obrazów, czy powtórzeń, które sprawiają, że opowiedziane historie wydają się naturalne i „prawdziwe”.

Nadmierne upraszczanie jest skuteczne, kiedy chwytliwe i łatwe do zapamiętania krótkie wyrażenia zastępują krytyczne myślenie. Zbyt uproszczone informacje nie składają się na wiedzę i nie prowadzą do zrozumienia, ale ponieważ ludzie w sposób naturalny próbują zredukować zawłość, ta forma propagandy może być skuteczna.

Technika odpowiadania na potrzeby i wartości odbiorców

Skuteczna propaganda przekazuje komunikaty, motywy oraz język, które bezpośrednio przyciągają konkretne grupy społeczne. Propagandziści mogą przyciągać ze względu na członka rodziny, właściwą tożsamość rasową, przynależność etniczną, a nawet hobby, ulubionych celebrytów, przekonania i wartości, czy też osobiste aspiracje i nadzieje na przyszłość.

Czasami aktywuje się uniwersalne, najbardziej zakorzenione wartości ludzkie – potrzebę kochania i bycia kochanym, poczucie przynależności i miejsca – w nie również może uderzać propaganda. Poprzez tworzenie komunikatów, które bezpośrednio odnoszą się do potrzeb i lęków określonych grup, propaganda staje się osobista i ważna. Kiedy komunikaty są osobiście istotne, ludzie zwracają na nie uwagę i wychwytyują główne przekazy i idee.

Technika atakowania przeciwników

Propaganda może służyć jako forma politycznej i społecznej wojny w celu zidentyfikowania i upodlenia przeciwników. Może również kwestionować zasadność, wiarygodność, wierność, a nawet naturę swoich przeciwników oraz ich idee.

Ze względu na fakt, że, w sposób naturalny, konflikt przyciąga ludzi, propagandziści strategicznie wykorzystują kontrowersję w celu zwrócenia uwagi. Atakowanie przeciwnika zachęca również do myślenia w kategoriach zero-jedynkowych, „albo-albo” lub „my-oni”, które tłumią rozważanie bardziej złożonych informacji i idei.

Propaganda również może być wykorzystana do kompromitacji osób, niszczenia reputacji, wyłączenia poszczególnych grup ludzi, wzbudzania nienawiści i kultywowania obojętności.

MODUŁ 3**ĆWICZENIE NA MYŚLENIE**

(30 min.)

1. Zaprezentuj uczniom i uczennicom grafikę EAVI „Nie tylko fake newsy. 10 typów informacji wprowadzających w błąd”, którą znajdziesz tutaj: <https://media.ceo.org.pl/aktualnosci/nie-tylko-fake-newsy>. Pokaż ją na tablicy multimedialnej albo skopij po 1 egzemplarzu dla każdego ucznia i każdej uczennicy. Omów pokrótce infografikę i pokaż, że nie wszystkie typy (dez)informacji są tak samo szkodliwe. Poproś uczniów i uczennice, aby samodzielnie zapoznali się z infografiką. Zapytaj czy przychodzą im do głowy przykłady typów informacji/przekazów, z ostatnich miesięcy, które były np. clickbaitem czy fałszem, itd.

2. Podziel uczniów i uczennice na 5 grup. Przekaż każdej z nich pięć typów informacji wprowadzających w błąd – znajdziesz je w materiałach pomocniczych. Wydrukuj artykuły, przekaz uczniom i uczennicom linki do filmów, aby odtworzyli je na swoich smartfonach. Poproś każdą grupę, aby przypasowała przykłady do typów dezinformacji:

- Grupa pierwsza: propaganda i clickbait
- Grupa druga: treści sponsorowane i satyra
- Grupa trzecia: błąd i treści stroniczne
- Grupa czwarta: teoria spiskowa i fałsz (fake news)
- Grupa piąta: pseudonauka i fałsz (fake news)

Uczniowie i uczennice mają 30 minut na dyskusję i analizę w grupach. Poproś, aby analizowali materiały odpowiadając na pytania pomocnicze:

- Kto jest autorem przekazu i jaki jest jego cel?
- Co przyciąga i podtrzymuje naszą uwagę?
- Jak różni ludzie mogą interpretować ten przekaz: kobiety, mężczyźni, nastolatki, starsi, osoby z niepełnosprawnością, rodzice, osoby z prawej i lewej strony sceny politycznej?
- Czego nie ma w tym przekazie: czy nie jest jednostronny, czy są tu podane rzetelne dane?
- Jakiego rodzaju techniki (poznane w poprzednim ćwiczeniu, tj. Wzbudzanie silnych emocji, Uproszczenie informacji, Odpowiadanie na ludzkie potrzeby, Atakowanie przeciwników) zostały wykorzystane w danym materiale?

MATERIAŁ POMOCNICZY

NIE TYLKO FAKE NEWSY

10 RODZAJÓW INFORMACJI WPROWADZAJĄCYCH W BŁĄD

Propaganda - używają jej rządy, korporacje i organizacje non-profit do wpływania na postawy, wartości i wiedzę - odwołuje się do emocji - może być pożyteczna lub szkodliwa	Treści stroniczne - związane z jakąś ideologią, zawierają interpretację faktów, ale często podają się za bezstronne - skupiają się na faktach zgadzających się z ideologiczną narracją, pomijają inne - emocjonalny, pełen pasji język	WPLYW neutralny słaby średni silny MOTYWACJA Pieniądze Polityka/Władza Humor/Zabawa Pasja (Dez)Informacja
Clickbait - przykuwające wzrok, sensacyjne nagłówki, zaprojektowane tak, by zainteresować - często wprowadzają w błąd, treść nie ma związku z tytułem - napędzają zyski z reklam	Teoria spiskowa - ma prosto wyjaśniać skomplikowane zagadnienia, jest odpowiedzią na strach lub niepewność - pozwornie nie do obalenia, ponieważ dowody obalające teorię spiskową uznawane są za jej potwierdzenie - odrzuca ekspertów i autorytety	
Treści sponsorowane - reklama, która wygląda jak artykuł - ponieważ treść nie jest wyraźnie oznakowana jako reklama, może być trudno ją rozpoznać - stanowi potencjalny konflikt interesów dla organizacji zajmujących się prawdziwymi wiadomościami	Pseudonauka - na przykład „greenwashing”, cudowne leki, ruch antyszczepionkowy i zaprzeczanie globalnemu ociepleniu - przeinacza prawdziwe badania naukowe, by dowieść przesadnych lub nieprawdziwych tez - często zaprzecza ekspertom	
Satyra i mistyfikacja - komentarz społeczny albo humor - duże różnice w jakości, zamierzone znaczenie nie jest zawsze jasne - może wprowadzić w zakłopotanie osoby, które uznają treść za prawdziwą	Wprowadzanie w błąd - miesza fakty, treści częściowo fałszywe i fałsz - jej celem może być informowanie, a autor(ka) nie zdaje sobie sprawy, że treść jest fałszywa - przypisywanie nieprawdy, sfabrykowane treści i mylące nagłówki	
Błąd - nawet poważne organizacje medialne czasem popełniają błędy - błędy mogą zaszkodzić marce, obrazić osoby i prowadzić do procesów sądowych - renomowane organizacje publikują przeprosiny	Fałsz - całkowicie sfabrykowana treść, rozprzestrzeniania celowo, aby wprowadzać w błąd - partyzanckie techniki marketingowe, boty, komentarze i podrabiane marki - motywowane wpływami z reklam, zyskiem politycznym lub jednym i drugim	

SPRAWDŹ CZY TO NIE...

Fałszywe przypisanie	Autentyczne zdjęcia, filmy lub cytaty są przypisywane niewłaściwym miejscom lub osobom	Wprowadzanie w błąd	Treść, która nie dotyczy tego, co sugerował tytuł lub podpis
Falszerstwo	Strony lub konta na Twitterze, które podszywają się pod znaną firmę lub osobę	Sfabrykowane treści	Treści takie jak statystyki, wykresy, zdjęcia i filmy, które zostały zmodyfikowane lub spreparowane

N.B. The impact and motivation assignments are not definitive and should just be used as a guide for discussion

eavi
MEDIA LITERACY
for CITIZENSHIP

www.eavi.eu

CEO
CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

MATERIAŁY POMOCNICZE

MATERIAŁY DLA GRUPY 1

Propaganda i clickbait

- **Króliczki – Narodowy Program Zdrowia**
<https://www.youtube.com/watch?v=Rixb93zvffM>
 - **Zamień swój telefon w bolid Formuły 1**
<https://technologie.onet.pl/zamien-swoj-telefon-w-bolid-formuly-1/vem5fem>
 - **6 niezawodnych trików dla rodziców osób niepełnosprawnych na szybką kasę od rządu**
<http://aszdziennik.pl/123131,6-trikow-dla-rodzicow-osob-niepelnosprawnych-na-szybka-kase-od-rzadu>
 - **To może zniszczyć wizerunek Pawła Kukiza. „Super Express” twierdzi, że kupił on mieszkanie w Warszawie za... 25 tys. zł**
<http://natemat.pl/203581,to-moze-zniszczyc-wizerunek-pawla-kukiza-super-express-twierdzi-ze-kupil-on-mieszkanie-w-warszawie-za-25-tys-zl>
- Sprostowanie:
<http://natemat.pl/203783>
- **Byli razem 10 lat. Lewandowski ogłosił rozstanie**
<https://lelum.pl/byli-razem-10-lat-lewandowski-oglosil-rozstanie/>

MATERIAŁY POMOCNICZE

MATERIAŁY DLA GRUPY 2

Treści sponsorowane i satyra

- **Byli razem 10 lat. Lewandowski ogłosił rozstanie**
<https://lelum.pl/byli-razem-10-lat-lewandowski-oglosil-rozstanie/>
- **Protestujący przed sejmem przeciwko organizacjom osób niepełnosprawnych**
Pasek z TVP Info
 Komunikat Polskiej Agencji Prasowej z dn. 25 kwietnia 2018 r. pod tytułem: „Przewodnicząca Rady ds. niepełnosprawnych: zostaliśmy wykorzystani”
<http://www.pap.pl/aktualnosci/news,1387009,przewodniczaca-rady-ds-niepelnosprawnych-zostalismi-wykorzystani.html>,

- **6 niezawodnych trików dla rodziców osób niepełnosprawnych na szybką kasę od rządu**
<http://aszdziennik.pl/123131,6-trikow-dla-rodzicow-osob-niepelnosprawnych-na-szybka-kase-od-rzadu>
- **Zamień swój telefon w bolid Formuły 1**
<https://technologie.onet.pl/zamien-swoj-telefon-w-bolid-formuly-1/vem5fem>
- **Oburzające! Macron woli we Francji tzw. uchodźców od ciężko pracujących Polaków**
<http://telewizjarepublika.pl/oburzajace-macron-woli-we-francji-tzw-uchodzcow-od-ciezko-pracujacych-polakow,50359.html>

MATERIAŁY POMOCNICZE

MATERIAŁY DLA GRUPY 3

Błąd i treści stroniczne

- **6 niezawodnych trików dla rodziców osób niepełnosprawnych na szybką kasę od rządu**
<http://aszdziennik.pl/123131,6-trikow-dla-rodzicow-osob-niepelnosprawnych-na-szybka-kase-od-rzadu>
- **To może zniszczyć wizerunek Pawła Kukiza. „Super Express” twierdzi, że kupił on mieszkanie w Warszawie za... 25 tys. zł**
<http://natemat.pl/203581,to-moze-zniszczyc-wizerunek-pawla-kukiza-super-express-twierdzi-ze-kupil-on-mieszkanie-w-warszawie-za-25-tys-zl>

Sprostowanie:
<http://natemat.pl/203783>
- **Oburzające! Macron woli we Francji tzw. uchodźców od ciężko pracujących Polaków**
<http://telewizjarepublika.pl/oburzajace-macron-woli-we-francji-tzw-uchodzcow-od-ciezko-pracujacych-polakow,50359.html>
- **SZCZEPIONKI – KALECTWO I ŚMIERĆ W STRZYKAWCE**
<https://www.tajemnice-swiata.pl/szczepionki/>
- **3 metody, dzięki którym branie feedbacku stanie się Twoim nawykiem**
<https://www.youtube.com/watch?v=x1sH1r8ODwQ>

MATERIAŁY POMOCNICZE

MATERIAŁY DLA GRUPY 4

Teoria spiskowa i fałsz (fake news)

- **Króliczki – Narodowy Program Zdrowia**
<https://www.youtube.com/watch?v=Rixb93zvfFM>
- **To może zniszczyć wizerunek Pawła Kukiza. „Super Express” twierdzi, że kupił on mieszkanie w Warszawie za... 25 tys. zł**
<http://natemat.pl/203581,to-moze-zniszczyc-wizerunek-pawla-kukiza-super-express-twierdzi-ze-kupil-on-mieszkanie-w-warszawie-za-25-tys-zl>

Sprostowanie:

<http://natemat.pl/203783>

- **Szczepionki – kalectwo i śmierć w strzykawce**
<https://www.tajemnice-swiata.pl/szczepionki/>
- **Protestujący przed sejmem przeciwko organizacjom osób niepełnosprawnych**
Pasek z TVP Info.
Komunikat Polskiej Agencji Prasowej z dn. 25 kwietnia 2018 pod tytułem: „Przewodnicząca Rady ds. niepełnosprawnych: zostaliśmy wykorzystani”
<http://www.pap.pl/aktualnosci/news,1387009,przewodniczaca-rady-ds-niepelnosprawnych-zostalismi-wykorzystani.html>

- **3 metody, dzięki którym branie feedbacku stanie się Twoim nawykiem**
<https://www.youtube.com/watch?v=x1sH1r8ODwQ>

MATERIAŁY POMOCNICZE

MATERIAŁY DLA GRUPY 5

Pseudonauka i fałsz (fake news)

- **Oburzające! Macron woli we Francji tzw. uchodźców od ciężko pracujących Polaków**
<http://telewizjarepublika.pl/oburzajace-macron-woli-we-francji-tzw-uchodzcow-od-ciezko-pracujacych-polakow,50359.html>
 - **SZCZEPIONKI – KALECTWO I ŚMIERĆ W STRZYKAWCE**
<https://www.tajemnice-swiata.pl/szczepionki/>
 - **3 metody, dzięki którym branie feedbacku stanie się Twoim nawykiem**
<https://www.youtube.com/watch?v=x1sH1r8ODwQ>
 - **6 niezawodnych trików dla rodziców osób niepełnosprawnych na szybką kasę od rządu**
<http://aszdziennik.pl/123131,6-trikow-dla-rodzicow-osob-niepelnosprawnych-na-szybka-kase-od-rzadu>
 - **Blue whale – niebieski wieloryb.**
<http://www.dziennikzachodni.pl/strona-kobiet/macierzynstwo/a/niebieski-wieloryb-szokujaca-gra-ktora-konczy-sie-samobojstwem-co-to-jest-blue-whale-challenge,11884232/>
- i komentarz Marcina Napiórkowskiego:
<http://mitologiawspolczesna.pl/niebieski-wieloryb-krotko-o-nowej-niebezpiecznej-legendzie/>

MATERIAŁY POMOCNICZE

MATERIAŁ POMOCNICZY DLA NAUCZYCIELA I NAUCZYCIELKI Z ODPOWIEDZIAMI

- **Królczki – Narodowy Program Zdrowia**
<https://www.youtube.com/watch?v=Rixb93zvfFM>

Odpowiedź: To treść propagandowa mająca na celu przekonanie Polaków do posiadania większej ilości dzieci. Wzbudziła kontrowersje, gdyż pojawiła się w momencie ostrej debaty na temat zakazu aborcji i standardów opieki okołoporodowej, co wiązało się ze strajkami kobiet w całym kraju.

- **Byli razem 10 lat. Lewandowski ogłosił rozstanie**
<https://lelum.pl/byli-razem-10-lat-lewandowski-oglosil-rozstanie/>

Odpowiedź: To clickbait – sensacyjny nagłówek przyciąga uwagę, sugeruje rozpad związku małżeńskiego, choć tak naprawdę chodzi o menadżera piłkarza. Artykuł generuje zyski z reklam.

- **Zamień swój telefon w bolid Formuły 1**
<https://technologie.onet.pl/zamien-swoj-telefon-w-bolid-formuly-1/vem5fem>

Odpowiedź: To artykuł sponsorowany dopasowany wizualnie i treściowo do typu medium w którym występuje: Onet technologie. Reklama produktu przedstawiona w formie nowinki technicznej.

- **6 niezawodnych trików dla rodziców osób niepełnosprawnych na szybką kasę od rządu**
<http://aszdziennik.pl/123131,6-trikow-dla-rodzicow-osob-niepelnosprawnych-na-szybka-kase-od-rzadu>

Odpowiedź: To satyra i mistyfikacja. ASZ Dziennik wykorzystuje narrację o pazerności rodziców osób niepełnosprawnych protestujących w Sejmie i publikuje prześmiewczy artykuł, który ma demistyfikować fałszywe pogłoski i ośmieszać osoby je rozpowszechniające.

- **To może zniszczyć wizerunek Pawła Kukiza. „Super Express” twierdzi, że kupił on mieszkanie w Warszawie za... 25 tys. zł**
<http://natemat.pl/203581,to-moze-zniszczyc-wizerunek-pawla-kukiza-super-express-twierdzi-ze-kupil-on-mieszkanie-w-warszawie-za-25-tys-zl>

Sprostowanie:
<http://natemat.pl/203783>

Odpowiedź: To błąd. W artykule, który w emocjonalny sposób kwestionował uczciwość Pawła Kukiza popełniono błąd dotyczący ram prawnych postępowania polityka. Portal NaTemat umieścił w tej sprawie sprostowanie.

MATERIAŁ POMOCNICZY

- **Oburzające! Macron woli we Francji tzw. uchodźców od ciężko pracujących Polaków**
<http://telewizjarepublika.pl/oburzajace-macron-woli-we-francji-tzw-uchodzcow-od-ciezko-pracujacych-polakow,50359.html>

Odpowiedź: To treści stroniczne, nacechowane emocjonalnym językiem. W artykule nie podano źródeł, pełen jest uogólnień i uproszczeń.

- **Szczepionki – kalectwo i śmierć w strzykawce**
<https://www.tajemnice-swiata.pl/szczepionki/>

Odpowiedź: To teoria spiskowa. Artykuł opisuje świat sterowany przez niewidzialne lobby, które wpływa bezpośrednio na organizmy obywateli. Przytacza badania i teorie, ale w taki sposób by zdyskredytować szczepienia i przed nimi przestrzec.

- **3 metody, dzięki którym branie feedbacku stanie się Twoim nawykiem**
<https://www.youtube.com/watch?v=x1sH1r8ODwQ>

Odpowiedź: To pseudonauka. Mateusz Grzesiak w swoich wystąpieniach powołuje się, bądź sprawa wrażenie, że powołuje się na teorie psychologiczne. Jego wystąpienia są jednak wątpliwe pod względem językowym, a pod względem merytorycznym są bardzo trudne do naukowej weryfikacji.

- **Protestujący przed sejmem przeciwko organizacjom osób niepełnosprawnych**
 Pasek z TVP Info.

Odpowiedź: To fałsz – fake news. Wbrew podpisowi z TVP Info pod sejmem protestowali nie przeciwnicy, lecz zwolennicy organizacji osób niepełnosprawnych, którzy nie godzili się jednak na zawarte porozumienie z rządem:

MATERIAŁ POMOCNICZY

Potwierdzenie: Komunikat Polskiej Agencji Prasowej z dn. 25 kwietnia 2018 pod tytułem: „Przewodnicząca Rady ds. niepełnosprawnych: zostaliśmy wykorzystani”

<http://www.pap.pl/aktualnosci/news,1387009,przewodniczaca-rady-ds-niepelnosprawnych-zostalimy-wykorzystani.html>, gdzie znajduje się wypowiedź przewodniczącej Rady ds. niepełnosprawnych Moniki Zimy-Parjaszewskiej:

Apelowała przed Sejmem, żeby nie dać się podzielić. „Nie dajmy się podzielić, nie dajmy wykorzystywać tej sytuacji przez rząd do podziału środowiska. Mamy dokładnie takie same postulaty jak państwo, proponujemy rozwiązania finansowe”- mówiła, kierując słowa do protestujących przed Sejmem osób, które popierają trwającą na sejmowych korytarzach protest opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych.

Uczestnicy protestu krzyczeli „hańba” i domagali się wyjaśnienia, jak mogło dojść do tego, iż Rada Konsultacyjna podczas trwającego protestu podpisała porozumienie z rządem. „My protestujemy, jesteście z wami, jest nam przykro, że zostaliśmy wykorzystani” – przekonywała Zima-Parjaszewska.

- **Blue whale – niebieski wieloryb.**

<http://www.dziennikzachodni.pl/strona-kobiet/macierzynstwo/a/niebieski-wieloryb-szokujaca-gra-ktora-konczy-sie-samobojstwem-co-to-jest-blue-whale-challenge,11884232/>

i komentarz Marcina Napiórkowskiego:

<http://mitologiawspolczesna.pl/niebieski-wieloryb-krotko-o-nowej-niebezpiecznej-legendzie/>

Odpowiedź: To fałsz – fake news. Bezrefleksyjne powtarzanie i udostępnianie informacji o śmiertelnej grze zabijającej nastolatki napędziło panikę medialną, która mogła spowodować rzeczywiste negatywne skutki wynikające z naśladownictwa.

MODUŁ 4**PREZENTACJA I ZAKOŃCZENIE**

(20 min.)

1. Poproś wszystkie grupy o prezentację swoich odpowiedzi na forum klasy. Zasugeruj, aby uzasadniali swoje odpowiedzi, korzystając z pytań pomocniczych także, aby określali techniki propagandy medialnej. Może okazać się, że uczniowie i uczennice przypisali wiadomości inaczej, niż w kluczu odpowiedzi. Rozpocznijcie wtedy dyskusję – poproś uczniów i uczennice, aby uzasadnili swoje zdanie. Możliwe jest, że w jednym artykule występować może więcej niż jeden typ dezinformacji – zapytaj pozostałą część klasy, co myśli na ten temat. Postarajcie się znaleźć wspólne stanowisko.
2. Zapytaj uczniów i uczennice, z czym wychodzą z lekcji – czego się nauczyli, czy dowiedzieli się czegoś nowego i ciekawego, co mogą wykorzystać w przyszłości. Skonfrontuj to z inicjalną mapą wiedzy z początku zajęć.

Opcjonalnie:

3. Poproś uczniów i uczennice o pracę domową – znalezienie innych przykładów materiałów, które prowadzą do dezinformacji i przeanalizowanie ich z użyciem infografiki i pytań dodatkowych.

ANALIZA PRZEKAZÓW MEDIALNYCH SCENARIUSZE ZAJĘĆ W PROGRAMIE „EDUKACJA O POLITYCE”

Autorka: Katarzyna Grubek, Maja Dobiasz-Krysiak

Skład: Jerzy Parfianowicz

Wydawca: Centrum Edukacji Obywatelskiej

Warszawa 2018

*Publikacja na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska
z wyłączeniem materiałów opatrzonych informacją o prawach autorskich.*